

תקנות הטיס (בטיחות בשדות תעופה של רשות שדות התעופה), תשנ"ב-1992(*)

בתוקף סמכותי לפי סעיף 3(ב) שבפרט 3 לתוספת הראשונה של דבר המלך על הטיס במושבות (הטלת חוקים), 1937, סעיף 14 לפקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח-1948, וסעיף 30 לחוק הטיס, 1927 (להלן – חוק הטיס), ובהתייעצות עם רשות שדות התעופה, אני מתקין תקנות אלה:

פרק א': פרשנות

1. בתקנות אלה –
- הגדרות
- ”בעלי חיים” – בעלי חיים שאינם בשליטת אדם;
- ”גישה ישירה” – נוהל הנמכה ישירה לנחיתה מרחוק המבוסס על מתקני עזר לניווט ושאינו דורש פניה גדולה יותר מ-30 מעלות כדי להתיישר בכיוון מסלול הנחיתה;
- ”האמנה” – אמנת התעופה האזרחית הבין-לאומית שנחתמה בשיקגו ב-7 בדצמבר 1944, על תיקוניה, ונספחיה במידה שישראל הצטרפה לתיקונים אלה;
- ”הטבלה” – טבלת קודי ההתייחסות לשדה תעופה שבתוספת הראשונה;
- ”המנהל” – ראש מינהל התעופה האזרחית או מי שהוא הסמיכו לענין תקנות אלה;
- ”ועדת ערר” – ועדת ערר שמינה שר התחבורה לענין תקנות אלה;
- ”כללי רשות שדות התעופה” – כללים שהוצאו לפי חוק רשות שדות התעופה, תשל"ז-1977 (להלן – חוק הרשות);
- ”מנהל שדה” – מי שמונה כדין למנהל שדה תעופה או מי שהוא הסמיכו;

(*) פורסמו ק"ת תשנ"ב מס' 5442 מיום 14.5.1992 עמ' 1046. תוקנו ק"ת תשנ"ה מס' 5683 מיום 1.6.1995 עמ' 1504 – תק' תשנ"ה-1995; תחילתן 30 ימים מיום פרסומן. ק"ת תשנ"ו מס' 5720 מיום 7.12.1995 עמ' 218 – תק' תשנ"ו-1995; תחילתן 15 ימים מיום פרסומן. ק"ת תשנ"ח מס' 5914 מיום 30.7.1998 עמ' 1060 – תק' תשנ"ח-1998.

“מסלול” (Runway) – שטח מלבני מוגדר ומסומן בשדה תעופה המשמש או המיועד לשמש לנחיתה ולהמראה של כלי טיס;

“מסלול לגישת ראייה” (Non-Instrument Runway) – מסלול המיועד להפעלת כלי טיס הטסים על פי כללי טיסת ראייה;

“מסלול ממוכשר” (Instrument Runway) – מסלול לגישת מכשירים מדויקת או בלתי מדויקת המיועד להפעלת כלי טיס הטסים על פי כללי טיסת מכשירים ואשר פורסם לגביו או עומד להתפרסם עבורו נוהל גישה ישירה אחד לפחות;

“מסלול לגישת מכשירים בלתי מדויקת” (Non-Precision Approach Runway) – מסלול בו מותקנת או שמיועדת להיות מותקנת מערכת עזרי ניווט המספקת הכוונה כיוונית בלבד;

“מסלול לגישת מכשירים מדויקת” (Precision Approach Runway) – מסלול בו מותקנת או מיועדת להיות מותקנת מערכת לגישת מכשירים מדויקת מסוג ILS או PAR, בעלת רמת דיוק כמפורט להלן:

(1) רמה I (CAT I) – המיועדת להפעלה עד לגובה מזערי של 200 רגל גובה החלטה (DH) וראות אופקית על המסלול (RVR) של 800 מטר לפחות;

(2) רמה II (CAT II) – המיועדת להפעלה עד לגובה מזערי של 100 רגל גובה החלטה (DH) וראות אופקית על המסלול (RVR) של 400 מטר לפחות;

"מסלול הסעה" (Taxiway) – מסלול מוגדר ומסומן בשדה תעופה המיועד להסעת כלי טיס והמשמש לקשר בין חלק אחד בשדה תעופה לחלק אחר בו;

תק' תשנ"ו-1995 "מיתקן עזר לטיסה" – כהגדרתו בתקנות הפעלה;

תק' תשנ"ו-1995 "מיתקן עזר לניווט (מע"ן)" – כהגדרתו בתקנות הפעלה;

"נוטאם" (NOTAM) – (Notice to Air Men) – הודעה לעוברי

טיס;

"רחבת חניה" (Apron) – שטח מוגדר בשדה תעופה המשמש לכלי טיס לחניה, להעלאת נוסעים או להורדתם, להעמסה או לפריקה של טובין וציוד, לתדלוק ולאחזקה;

"שטח בטיחות" (Safety Area) – שטח מוגדר סביב מסלול, מסלול הסעה או מע"ן המיועד להקטין נזקים העלולים להיגרם לכלי טיס הסוטה ממסלולים אלה;

"שטח סלול" – מסלול, מסלול הסעה ורחבת חניה המצופים אספלט או בטון;

"שדה תעופה" – כמשמעותו בחוק הרשות והוא בהחזקתה ובהנהלתה של המדינה או של הרשות;

תק' תשנ"ו-1995 "תקנות הבטיחות" – (נמחקה);

"תקנות הפעלה" – תקנות הטיס (הפעלת כלי טיס וכללי טיסה), תשמ"ב-1981;

"תקנות חמרים מסוכנים" – תקנות הטיס (הובלת חמרים מסוכנים), תשמ"ד-1983.

פרק ב': אישור הפעלה ומפרטים מבצעיים

2. הפעלת שדה תעופה תיעשה בהתאם לספר העזר המבצעי כאמור בפסקה ג' וכאמור בכל דין. הפעלת שדה תעופה

3. (א) לרשותם של מנהל שדה או מנהל יחידת פ.ת.א כהגדרתו בתקנות ההפעלה, יעמדו מיתקני עזר לטיסה, ציוד מתאים ומספיק, כוח אדם ומערך ארגוני המסוגל להפעיל, באופן בטוח, את שדה התעופה או את יחידת הפ.ת.א. למען שלום המשתמשים בהם, בהתאם לאמור בפרק ד'.

(ב) מיתקן עזר לטיסה בשדה תעופה או ביחידת פ.ת.א., המפורט בספר העזר המבצעי לאותו שדה או יחידה, יראו כמיתקן מאושר, עם קבלת אישור המנהל לספר העזר המבצעי; אישור זה כמוהו כאישור המנהל לפי תקנה 66(ג) לתקנות ההפעלה.

(ג) מיתקן עזר לטיסה שיתוסף או שיחול בו שינוי מהותי לאחר קבלת אישור המנהל לספר העזר המבצעי – יובא לאישורו של המנהל טרם הפעלתו ויראוהו כחלק בלתי נפרד מספר העזר המבצעי.

(ד) על אף האמור בתקנות משנה (א) ו-(ב), לא יפעילו מנהל שדה או מנהל יחידת פ.ת.א. מיתקן עזר לטיסה שלגביו לא נדרש אישור המנהל אלא אם כן הוא מותקן, מתוחזק ומופעל בהתאם לספר העזר המבצעי.

(ה) ראה המנהל, על סמך ביקורת או בדיקה שעשה, כי בטיחות התעופה האזרחית וטובת הציבור מחייבות זאת, רשאי הוא להורות על תיקון כל פגם שמצא, או להורות על תיקון, שינוי או ביטול של כל מיתקן עזר לטיסה.

4. מנהל שדה או מנהל יחידת פ.ת.א. שאינה מצויה בשדה תעופה, יאפשר למנהל, בכל עת, לקיים ביקורת בשדה או ביחידה כדי לקבוע אם הוא עומד בדרישות הקבועות בתקנות והאם הוא פועל בהתאם לקבוע בספר העזר המבצעי המאושר לאותו שדה תעופה או לאותה יחידת פ.ת.א.

ביקורת

5. (א) לבקשת מנהל שדה, רשאי המנהל, בתנאים שקבע השר, לאשר לגבי שדה תעופה חריגה או פטור מדרישות הקבועות בתקנות אלה ולתקופה שקבע.

פטור ואישור חריגה

(ב) בקשה כאמור בתקנת משנה (א) תוגש למנהל בשני עותקים. (ג) לא אישר המנהל חריגה, או היתנה את מתן האישור בתקופה או בתנאים, רשאי מנהל שדה לערור בפני ועדת הערר בתוך 30 ימים מהיום שבו נמסרה לו הודעת המנהל.

6. (א) מנהל שדה או מנהל יחידת פ.ת.א. רשאי לסטות מהדרישות המפורטות בפרק ד' במידה הנחוצה להצלה או לשמירה על חיי אדם או רכוש.

סטיות מהמפורט בסימן ד'

(ב) מנהל שדה או מנהל יחידת פ.ת.א. שסטת מדרישות, כאמור בתקנת משנה (א), יודיע על כך למנהל, מוקדם ככל האפשר, ויגיש לו, לכל המאוחר, ארבעה ימים לאחר תחילת האירוע, דו"ח בכתב ובו פרטים על שאירע, על מידת הסטיה שסטת מהדרישות ועל משך הזמן שבו נמשכה הסטיה.

פרק ג': ספר עזר מבצעי לשדה תעופה

7. (א) מנהל שדה יגיש לאישור המנהל ספר עזר מבצעי לשדה תעופה ובו מיפרטי הפעלה מבצעיים בכל הנושאים המפורטים בתקנה 10 וכן כל מידע אחר הדרוש להפעלת השדה.
- (ב) מנהל שדה יכין, יחזיק וינהל ספר עזר מבצעי עדכני לשימוש והכוונה של כוח האדם שהוא מעסיק בתפקידי ניהול מבצעי, תפעול קרקעי ואחזקה של השדה.
- (ג) לא ייעשה שינוי במפרטי ההפעלה המבצעיים אלא אם כן אושרו בידי המנהל.
8. (א) מנהל שדה יפעיל את שדה התעופה לפי האמור בספר העזר המבצעי שאישר המנהל ולפי האמור בתקנות 9 ו-10.
- (ב) הגיש מנהל שדה למנהל ספר עזר מבצעי ולא קיבל תוך 6 חדשים מיום הגשתו הודעה שאין הספר מאושר, יראוהו כמאושר.
9. ספר עזר מבצעי לשדה תעופה —
- (1) יהיה מודפס וחתום בידי מנהל השדה;
 - (2) יהיה מורכב מדפים הניתנים לעדכון והחלפה;
 - (3) יצויין בו תאריך אישורו בידי המנהל, ועל גבי כל דף או ליד כל נושא שעודכן יירשם תאריך עדכונו;
 - (4) יכיל מקום לרישום העידכונים כסדרם;
 - (5) יהיה מורכב בצורה נוחה להכנה, לעדכון ולהתמצאות בו.
10. ספר עזר מבצעי לשדה תעופה יכלול נושאים אלה:
- (1) מבנה ארגוני של האחראים לתפעול המבצעי של שדה התעופה;
 - (2) כל פטור או חריגה שאישרו לפי תקנה 5(א);
 - (3) כל מגבלה שהטיל המנהל;
 - (4) מפה טופוגרפית או כל אמצעי אחר לזיהוי ומיקום אתרים בשדה התעופה ובסביבתו המיידית, אשר יש להם השלכה על מצבי חירום מבצעיים;
 - (5) שיטת הזיהוי למסלולים ולמסלולי הסעה;

- (6) מיקום כל מכשול החייב להיות מואר או מסומן בתוך תחום הפיקוח על שדה התעופה;
- (7) תיאור של כל שטחי התפעול המבצעיים העומדים לרשות בעלי רשיון להפעלת כלי טיס, תיאור רצועות המסלול וכל השטחים מתוארים בפרק ד' המשרתים אותם שטחים;
- (8) נהלים לשמירה על רציפות תפעולית של מתקנים מבצעיים ומע"ן להמשך מתן השירות למובילים אויריים, גם כאשר נערכות עבודות בניה או שיפוצים בשדה תעופה או בעת הפסקת חשמל;
- (9) נהלי אחזקה לשם שמירה על תקינות השטחים הסלולים ונקיונם;
- (10) נהלי אחזקה לשם שמירה על השטחים הלא סלולים;
- (11) נהלי אחזקה לשם שמירה על שטחי בטיחות;
- (12) נהלים לשם שמירה על הסימונים ועל מערכות התאורה;
- (13) נהלי פיקוח על הרחקת שלג וקרח ממסלולים;
- (14) נהלי טיפול בחמרים מסוכנים על פי הקבוע בכללי רשות שדות התעופה (פריקת כלי טיס וטעינתם), תשמ"ח-1988;
- (15) נהלים לטיפול בחמרים מסוכנים כאמור בתקנות חמרים מסוכנים;
- (16) תיאור העזרים, הציוד והנהלים להצלה וכיבוי אש;
- (17) נהלים לשמירה על מודדי מהירות הרוח ומסמני כיוון הרוח בשדה תעופה;
- (18) נהלי חירום;
- (19) נהלים לעריכת פיקוח עצמי;
- (20) נהלים להסרת מכשולים, סימונם או הארתם;
- (21) נהלים להגנה על מע"ן;
- (22) תיאור גידור שדה התעופה;
- (23) שיטה לשמירה מסכנת בעלי חיים;
- (24) נהלים לזיהוי וסימון בניה בשדה תעופה ודיווח עליה;
- (25) פיקוח על תנועת כלי רכב בשטח מבצעי כאמור בכללי רשות שדות התעופה (כניסה לשטחים מוגבלים), תשמ"ג-1983;

- (26) פירוט סמכויות פרסום נוטאם ונוהל הפצת נוטאם;
(27) כל נושא אחר שלדעת המנהל נדרש להפעלת שדה תעופה או לטובת הציבור.

עותקי ספר עזר
מבצעי

11. מנהל שדה –

- (1) יחזיק לפחות עותק אחד מלא ומעודכן של ספר עזר למבצעים במקום שיקבע ויעמיד לרשות המנהל שלושה עותקים מעודכנים;
(2) יספק לעובדים האחראים על תפעולו של שדה התעופה את החלקים המתאימים מספר העזר המבצעי הדרושים להם למילוי תפקידם.

הכנסת שינויים
בספר העזר
המבצעי

12. (א) לבקשת מנהל שדה רשאי המנהל לאשר שינוי בספר עזר מבצעי אם ראה כי השינוי נדרש לבטיחות הטיסה או לשלום הציבור.

- (ב) ראה המנהל כי נחוץ שינוי, יודיע על כך למנהל השדה ויאפשר לו להמציא מידע והערות בתוך תקופה שלא תפחת משלושים ימים;
(ג) החליט המנהל לבצע את השינוי כאמור, ייכנס השינוי לתוקף לא פחות מ-60 ימים לאחר שמנהל השדה קיבל הודעה על כך.

- (ד) ראה המנהל כי קיים מצב חירום המחייב פעולה בכל הקשור לבטיחות הטיס, רשאי הוא להורות על הכנסת שינוי בספר העזר המבצעי, ללא דיחוי; להוראה כאמור יצרף המנהל את נימוקיו והיא תיכנס לתוקפה ביום קבלתה בידי מנהל השדה; חדל מצב החירום – יודיע המנהל על כך למנהל השדה ויורה על ביטול השינוי האמור.

- (ה) על סירוב המנהל לבקשת שינוי כאמור בתקנת משנה (א) ועל החלטות המנהל, כאמור בתקנות משנה (ג) ו-(ד), רשאי מנהל שדה לערור בפני ועדת הערר בתוך שלושים ימים מיום שנמסרה לו ההודעה על השינוי.
(ו) הוגש ערר כאמור בתקנת משנה (ה) ייכנס השינוי לתוקף במועד שיקבע המנהל.

פרק ד': הפעלה ואחזקה מבצעית

אחזקת שטח סלול

13. (א) מנהל שדה יתחזק ויתקן, מיד, כל שטח סלול וידאג כי –
(1) הבדל הגובה שבין שפות המסלולים או מסלולי ההסעה לבין השוליים התומכים שלהם לא יעלה על 7.5 ס"מ;

(2) לא יימצא בו בור שעומקו עולה על 7.5 ס"מ או בור כלשהו אשר השיפוע מכל נקודה משפתו לתחתיתו ביחס למישור השטח הסלול, עולה על 45 מעלות ובכל מקרה קוטר הבור לא יעלה על 12.5 ס"מ;

(3) יהיה חופשי משקעים או מקימורים העלולים להפריע לשליטה הכיוונית על כלי טיס הנע או האמור לנוע עליו;

(4) יוסרו ממנו במלואם, בהקדם האפשרי, כל בויץ, לכלוך, חול, חצץ, גופים זרים, כל חומר ממיס אשר הופעל לניקוי השטח וכל דבר מלכלך אחר, בהתאם לאמור בהוראות היצרן של אותו חומר;

(5) יהי מנוקז וחלק ללא שקעים, למניעת כל הצטברות מים או שלוליות העלולות לכסות ולהסתיר את הסימונים בשטח המסלול;

(6) במסלול שבו יש אזורי המראה ונחיתה היצוקים בטון — תבוצע חריצה (Grooving);

(7) יבוצע ניקוי תקופתי של עקבות גומי באזורי ההמראה או הנחיתה של המסלול, באופן שערכי החיכוך (בערכי Mumeter) לא יפחתו מהנדרש בסעיף 7 בטבלה שבתוספת לנספח 14 לאמנה.

(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א)(4), במקרים של הצטברות שלג או קרח על השטחים הסלולים, יחולו הוראות תקנה 17.

14. (א) מנהל שדה יתחזק ויתקן, מיד, כל שטח סלול שאינו מצופה אספלט או בטון (בתקנה זו — שטח מיוצב) וידאג כי בשטח המיוצב —

אחזקת שטח מיוצב

(1) השיפוע משוליו אל פני הקרקע שסביבו לא יעלה על יחס של אחד לשניים;

(2) יהיה שיפוע מתאים לניקוז למניעת היווצרות שלוליות;

(3) ייצובו יהיה מהודק היטב למניעת נזקים לכלי טיס הנעים עליו ולמניעת שחיקה של השכבה העליונה של השטח על ידי מי הנגר העילי;

(4) לא יימצא בו בור שעומקו עולה על 7.5 ס"מ או שרוחבו עלול להפריע לשליטה הכיוונית על כלי הטיס;

(5) יוסרו ממנו גופים זרים במלואם;

(6) ייצובו יהיה כזה שיעמוד בעומס המשקל של כלי רכב לכיבוי והצלה ושל כלי טיס הנוסע עליו; תנאי העמידה בעומס ייבדקו בעת היות השטח יבש.

(ב) תקנים, שיטות, נהלים לבניה, אחזקה וטיפול בשטחים מיוצבים ייכללו בספר העזר המבצעי של שדה התעופה כמפורט בתקנה 10.

15. (א) מנהל שדה יתחזק רצועת מסלול (Runway Strip) עבור כל רצועת מסלול מסלול להמראה ולנחיתה ולכל מסלול הסעה, למעט רחבת חניה, כמפורט בתקנות משנה (ב) עד (ה).

(ב) (1) רצועת מסלול למסלולי המראה ונחיתה תכלול את המסלול ואת שטחי הבטיחות; מקום שקיימים שטחי עצירה, תכלול רצועת המסלול גם את שטחי העצירה;

(2) רצועת המסלול תתחיל לפני סף המסלול ותסתיים אחרי קצה המסלול או קצה שטח העצירה, אם קיים, במרחקים אלה:

(א) 60 מטרים במסלול בקודים 2, 3 ו-4 בטבלה;

(ב) 60 מטרים במסלול בקוד 1 בטבלה, כאשר הוא מסלול ממוכשר;

(ג) 30 מטרים במסלול בקוד 1 בטבלה, כאשר הוא מסלול לגישת ראייה בלבד;

(3) רוחבה של רצועת המסלול יהיה כמפורט בתוספת השנייה לגבי כל אחד מאלה:

(א) 150 מטרים מכל צד של ציר מסלול ממוכשר מקוד 3 ו-4 שבטבלה;

(ב) 75 מטרים מכל צד של ציר מסלול ממוכשר מקוד 1 ו-2 שבטבלה;

(ג) 75 מטרים מכל צד של ציר מסלול לגישת ראייה בקוד 3 ו-4 שבטבלה;

(ד) 40 מטרים מכל צד של ציר מסלול לגישת ראייה בקוד 1 ו-2 שבטבלה.

(ג) רוחבה של רצועת מסלול הסעה יהיה כאמור בטבלה שלהלן:

רוחב במטרים מכל צד של ציר מסלול ההסעה	קוד השדה בטבלה
16.25	A
21.50	B
26.00	C
40.50	D
47.50	E

(ד) מנהל שדה ידאג כי רצועת המסלול –

- (1) תהיה חופשית ממכשולים ולא יהיה בה דבר העלול להוות סכנה לבטיחות כלי טיס;
- (2) תהיה מנוקזת באמצעות שיפוע, מדרון או תעלת ניקוז למניעת הצטברות מים עליה.
- (ה) (1) פרט לציוד או מע"ן החייבים להימצא על רצועת המסלול, לא יימצא עליה כל מיתקן העלול לסכן כלי טיס; ציוד או מע"ן כאמור, ימוקם רחוק, ככל האפשר, מהמסלול ויותקן על בסיסים שבירים, כאמור בפרק 5 לנספח 14 לאמנה, כך שנקודת השבירה של הבסיסים לא תהיה גבוהה מ-7.5 ס"מ מעל פני הרצועה באזור שבו מותקן הציוד או המע"ן;
- (2) רצועת המסלול לא תכלול כל עצם קבוע פרט למתקני תאורת מסלול בתחום כמפורט להלן:
- (א) בתחום 60 מטרים מציר מסלול שבקודים 3 ו-4 בטבלה שהוא מסלול לגישת מכשירים מדויקת ברמה I או II.
- (ב) בתחום 45 מטרים מציר מסלול שבקודים 1 או 2 שבטבלה, שהוא מסלול לגישת מכשירים מדויקת ברמה I או II.

מנהל שדה –

16.

סימון שילוט ותאורה ומפריטיהם

- (1) יקים ויתחזק את מערכות הסימונים המפורטות להלן:
- (א) סימון כל מסלול וכל מסלול הסעה על פי המיפרטים המבצעיים שאישר לו המנהל;
- (ב) סימון ושילוט דרכי ההסעה בתוך השטח המבצעי;

(ג) סימון, שילוט וזיהוי מקומות ההמתנה לפני עליה למסלול;

(ד) סימון ושילוט בשטח בטיחות של מע"ן.

(2) יתחזק באופן נאות כל סימון או מערכת תאורה הממוקמת בשדה; תחזוקה נאותה כוללת: ניקוי, החלפה, צביעה או תיקון של כל בלאי, שבר, זיהום או פעולה בלתי תקינה של כל פריט ממערכת הסימון והתאורה;

(3) יבטיח שכל תאורה בשדה התעופה, לרבות רחבות החנייה, חניית רכב, דרכי גישה, שטח מכלי הדלק והמבנים, תותקן כך שלא תסנוור את הטייסים ולא תפריע לתנועת כלי הטיס בתחום הפיקוח של שדה התעופה;

(4) ידאג שמפרטי הסימונים והתאורה האמורים בתקנה זו יהיו כאמור בפרק 5 לנספח 14 לאמנה.

17. מנהל שדה יכין תכנית לטיפול בשלג ובקרח העלולים להצטבר על שטח סלול, ובה הנחיות ושיטות – הרחקת שלג וקרח

(1) לניקוי מלא ומהיר ככל האפשר של שלג, קרח ובוץ שנוצרו;

(2) לעירום השלג מחוץ לשטח הסלול כדי למנוע כל פגיעה בכלי טיס הנע עליו;

(3) לבחירת חמרים והפעלתם על השלג ועל הקרח כך שיקטינו סכנת שאיבתם על ידי מנועי כלי הטיס;

(4) למסירת מידע מיידית על קיומם לכל מפעיל כלי טיס המשתמש או עשוי להשתמש בשדה התעופה, להפעלה בטוחה של כלי הטיס.

18. (א) מנהל שדה ידאג כי בשדה יהיה ציוד לכיבוי אש והצלה לכהתחשב – קביעת סוג השדה לכיבוי אש והצלה

(1) באורך וברוחב הגדולים ביותר של כלי הטיס הממריאים או הנוחתים בשדה התעופה כמפורט בתקנת משנה (ב);

(2) בדירוג שדה התעופה לפי מספר התנועות בשלושת החודשים העמוסים ביותר בשנה בשדה התעופה כאמור בתקנת משנה (ג).

(ב) קבוצות כלי הטיס לצרכי כיבוי אש יהיו כדלקמן:

רוחב מרבי של גוף כלי הטיס (במטרים)	אורך גוף כלי הטיס (במטרים)	קבוצה
2	עד 9	1
2	9 עד 12	2
3	12 עד 18	3
4	18 עד 24	4
4	24 עד 28	5
5	28 עד 39	6
5	39 עד 49	7
7	49 עד 60	8
7	60 עד 76	9

(ג) דירוג שדה התעופה ייקבע לפי קבוצת כלי הטיס הגדול ביותר לפי האמור בתקנת משנה (ב) המשתמש או המיועד להשתמש בשדה בשלושת החדשים העמוסים ביותר בשנה, ובלבד שמטוס כאמור מבצע 700 המראות ונחיתות באותה תקופה; ביצע המטוס האמור פחות מ-700 המראות ונחיתות בתקופה זו, ייקבע לשדה דירוג נמוך בדרגה אחת מהדירוג שנקבע לו ובכל מקרה לא ידורג בדרגה נמוכה מקבוצה 1.

19. (א) התקן לכמות חומרי כיבוי ולמספר כלי רכב לכיבוי אש והצלה בשדה תעופה ייקבע על פי האמור להלן:

חמרי כיבוי אש, רכב הצלה וציודו

רמה של השדה	כמות חמרים משלימים בק"ג	קצב פריקת תערובת מים+ תרכיז לדקה בליטרים	כמות מים נדרשת ליצור קצף (בליטרים)	מספר כלי הרכב
1	45	230	230	1
2	90	550	670	1
3	135	900	1,200	1
4	135	1800	2,400	1
5	180	3000	5,400	1
6	225	4000	7,900	2
7	225	5300	12,100	2
8	450	7200	18,200	3
9	450	9000	24,300	3

(ב) תרכיז הקצף המשמש כחומר לייצור קצף למטרת כיבוי אש תעופתי יהיה אחד מאלה:

(1) קצף יוצר קרום מימי Aqueous Film Forming (AFFF); Foam

(2) קצף פלואורופרוטאין Fluoroprotein Foam;

התרכיזים האמורים יעמדו בתקן המפורט בנספח 14 לאמנה לתרכיז קצף מדרגה B על פי הנחיות Aerodrome Services Fighting Rescue and Fire 1 Manual DOC 9137 - Manual (להלן – ההנחיות), המצויים במשרד רשות שדות התעופה וניתן לעיין בהם בשעות העבודה של המשרד.

(ג) על אף האמור בתקנת משנה (ב), ניתן להשתמש בתרכיז קצף פלואורופרוטאיני העומד בתקן המפורט בנספח 14 לאמנה לתרכיז קצף מדרגה A על פי ההנחיות.

(ד) כחמרים משלימים לענין תקנת משנה (א) יכול שישמשו גאזים הלוניים ואבקות יבשות העומדות בתקן ICAO על פי ההנחיות.

(ה) חמרי הכיבוי המפורטים להלן יכול שישמשו כחמרים תחליפיים לחמרים התרכיזים או המשלימים המפורטים בתקנות משנה (א) עד (ד):

(1) קצף פרוטאיני (Protein) כתחליף לתרכיז קצף כאמור בתקנת משנה (ב) ו-(2); בשימוש בקצף פרוטאיני, כמות המים הדרושה לייצור קצף תהיה פי 1.5 מזו הדרושה לשימוש בתרכיז קצף כאמור בתקנות משנה (א) ו-(ב), כמפורט בנספח 14 לאמנה;

(2) בשדה תעופה שבו עלולים לשרור תנאים מטאורולוגיים חריגים כגון רוחות חזקות ומשקעים, העלולים להפריע לשימוש יעיל של אבקה כימית יבשה או גז הלון 1211, ניתן להחליף עד 50 אחוז מכמות האבקה או גז הלון 1211 במים ותרכיז קצף, וכל 5.8 ק"ג של אבקה או של גז הלון 1211 יוחלפו ב-3.8 ליטר מים ובכמות מתאימה של תרכיז קצף;

(3) חמרים תחליפיים אחרים ללחימה באש יכולים לבוא במקום המפורט בתקנה זו, הכל בכמויות המתאימות כפי שיקבע המנהל.

(ו) ברכב כיבוי והצלה הנושא תרכיז קצף תימצא כמות כפולה לפחות של תרכיז קצף המתאימה להיות מעורבת בכמות המים הנדרשת לייצור הקצף כאמור בטבלה שבתקנת משנה (א) ולפי רמת השרדה.

20. (א) מנהל שדה יפעיל בשדה התעופה ציוד הצלה וכיבוי אש כמפורט בתקנה 19 ובתקנה זו.

(ב) בשדה תעופה שאורך כלי הטיס הפועלים בו עשוי להשתנות או שמשתנה בו, במהלך שלושה חודשים, מספר התנועות של המטוס הארוך ביותר, יתאים מנהל השדה את חמרי הכיבוי ותקן הרכב של כיבוי אש בהתאם לאמור בתקנה 19.

(ג) לא יפחת ציוד ההצלה וכיבוי האש מהמפורט בתקנה זו אלא אם כן נקבעו ופורטו בספר עזר מבצעי של שדה התעופה –

(1) נהלים ושמות בעלי תפקידים המוסמכים לקבוע את ההפחתה ופורסמה על כך הודעה מראש בנוטאם;

(2) נהלים לקריאה של כל צוותי ההצלה והציוד לשדה בעת הצורך.

(ד) כל כלי רכב כיבוי והצלה הנדרש לפי תקנה 19 יהיה –

(1) מצויד במכשיר קשר אלחוט דיבור דו-כיווני אשר יאפשר קיום קשר עם כל רכב כיבוי והצלה אחר בשדה התעופה ועם מגדל הפיקוח;

(2) מצויד במשואת אור מסתובבת ויהיה צבוע ומסומן בהתאם להוראות ותקנים שנקבעו בספר העזר המבצעי;

(3) כשיר לפעולה מבצעית וכל המערכות המורכבות עליו יהיו בכל עת מוכנות להפעלה.

(ה) (1) לא עמד כלי רכב הנדרש בתקנה 19 ובדרישות המנויות בתקנה זו, יוחלף ברכב אחר שיעמוד בדרישות האמורות;

(2) לא העמיד מנהל השדה תוך 48 שעות רכב אחר, כאמור בפסקה (1), יודיע על כך למנהל ויגביל את פעילות השדה רק לכלי טיס שציוד הבטיחות וההצלה שנשאר בו מתאים להם, כאמור בתקנה 19, באמצעות מערכת פרסומי מודיעין הטיס.

(ו) מנהל שדה יהיה אחראי כי מפעילי הרכב וציודו יכירו את כלי הרכב ואת הציוד הנדרשים בתקנה 19 ויהיו מוכנים לפעול בכל שעות הפעילות של השדה, וזאת לא יאוחר משלוש דקות מעת שניתן אות אזעקה; בפרק הזמן האמור יגיעו מפעילי הרכב וציודו לנקודה המרוחקת ביותר בשטח מסלול ההמראה והנחיתה או בשטח רחבות החניה ויהיו מוכנים לספק תערוכת לפחות במחצית קצב הפריקה הנדרש על פי רמת השדה לפי תקנה 19(א).

(ז) מנהל שדה יוודא, כי כל עובד המוסמך בתפקידי כיבוי אש והצלה וטיפול בחמרים מסוכנים –

(1) יהיה מצויד בבגדי מגן וציוד מתאים אחר למילוי משימותיו;

(2) יהיה מאומן היטב ומיומן למילוי משימותיו; תכנית האימונים תכלול אימון ראשוני ואימון עדכני בתחומים המפורטים להלן, לפחות:

(א) הכרת שדה התעופה והתמצאות בו;

(ב) הכרת כלי טיס הפועלים בשדה;

(ג) פעולות כיבוי אש והצלה;

(ד) הפעלת מערכות ושיטות קשר בעת חירום, לרבות אזעקת אש;

(ה) הפעלת צינורות לכיבוי אש, חיבורי צינורות, זרנוקים או תותחי מים וכל ציוד אחר הנדרש למילוי דרישות פרק זה;

(ו) שימוש בחמרים השונים לכיבוי אש הנדרשים לפי פרק זה;

(ז) מתן עזרה בפנימי חירום מכלי טיס;

(ח) שימוש בציוד המתאים לכיבוי אש והצלה של כלי טיס;

(ט) זיהוי סכנות למטעני כלי טיס;

(י) הכרת נהלי החירום של השדה.

(3) ישתתף בתרגיל חי לכיבוי אש, אחת לשנה לפחות;

(4) יעבור קורס עזרה ראשונה שנמשך 40 שעות לפחות.

(ח) מנהל שדה יוודא כי –

(1) נתקיימו כל הנהלים להפעלת ציוד לאזעקת עובדי כיבוי אש והצלה באמצעות פעמון, צופר או כל אמצעי אחר לאזעקה מהירה, לכל מצב חירום הדורש את עזרתם;

(2) כל דרכי הגישה המיועדות לתנועת רכב כיבוי אש והצלה בשעת חירום יתוחזקו כראוי ויהיו פנויות וכשירות בכל עת למעבר הרכב האמור בתקנה 19, בכל תנאי מזג אוויר.

21. מנהל שדה יפרט בספר עזר מבצעי, לפי האמור בתקנה 10(14) ר-15) נהלים לשינוע ולאחסנה של חמרים מסוכנים, ובהם –
- חמרים מסוכנים,
טיפול אחסנה
ושינוע
- (1) רשימת עובדים מיומנים לטיפול בחמרים מסוכנים;
- (2) הקצאת מקום בשדה התעופה לטיפול בחמרים מסוכנים לאחסנתם ולהכנתם לשינוע;
- (3) אזעקת כבאי האש הממונים על כיבוי אש בשדה התעופה ומספרי טלפון שלהם;
- (4) אמצעים וציוד מגן מתאימים לטיפול וניטרול חמרים מסוכנים כפי שייקבע בהתייעצות עם מפקח כבאות ראשי כמשמעותו בסעיף 22 לחוק שירותי הכבאות, תשי"ט-1959.
22. (א) מנהל שדה יקבע –
- מיתקני דלק
ותדלוק
- (1) מקום לאחסנת חמרי דלק ושמונים ובו אמצעי מיגון כאמור להלן לפחות:
- (א) הארקה וחיבור צנרת (Grounding And Bonding);
- (ב) אמצעי הגנה בפני אש;
- (ג) פיקוח על כניסה ויציאה לשטחי האיחסון;
- (2) אמצעי הגנה בפני חבלה או אש במכליות דלק, בעמדות תדלוק ובתחנות דלק;
- (3) הסדר להכשרה ואימון של אנשי תידלוק בלחימה באש.
- (ב) כל מתדלק בשדה תעופה יפעל בהתאם להסדרים שקבע מנהל השדה כאמור בתקנת משנה (א).
- (ג) מנהל שדה יבדוק, אחת לשלושה חדשים, את כל מיתקני הדלק שבשדה התעופה וישמור את רישום תוצאת הבדיקה במשך 12 חודשים לפחות.
- (ד) מנהל שדה ידאג כי –
- (1) מתדלק בכיר אחד לפחות, בכל עמדת תדלוק, יעבור קורס לכיבוי אש של דלק תעופתי שאישר המנהל;
- (2) כל עובד המועסק בתדלוק מטוסים, בקבלת מכליות דלק או המטפל בדלק או המטפל בדלק תעופתי, יקבל אימון בלחימה באש ממתדלק בכיר אשר אומן לכך.

23. מנהל שדה ידאג כי —

מסמני כיוון הרוח
ועוצמתו

(1) בשדה תעופה שבו קיים מגדל פיקוח, יותקן שק רוח אחד לפחות המראה כיוון ועוצמת הרוח על פני הקרקע, והניתן לראיה בבירור על ידי כל טייס בשעת הגישה הסופית או מעמדת ההמראה;

(2) בשדה תעופה שאין בו מגדל פיקוח יותקן שק רוח אחד לפחות בשטח המוקף במעגל והמחולק לגזרות לפי ארבע רוחות השמים ובו סימון כיווני מסלולים; מקום שבו קיימת הקפה ימנית, יסומן כיוון ההקפה.

תכנית חירום
לשדה תעופה

24. (א) מנהל שדה יכין תכנית להקטנת מספר הנפגעים ופגיעה ברכוש בתוך שדה התעופה בעת חירום ובה פירוט הנושאים הבאים לפחות:

(1) נהלים לתגובה מיידית לאירועים הבאים:

(א) תקריות ותאונות של כלי טיס;

(ב) שריפות במבנים;

(ג) אסונות טבע;

(ד) הפסקה או נפילה של המתח החשמלי לתאורת השטח המבצעי;

(2) נהלי שימוש במערכת הקשר;

(3) הנחיה מתאימה לכל אדם הלוקח חלק בהפעלתה של תכנית החירום.

(ב) מנהל השדה יקבע במקום שאליו יש גישה לכל אדם האמור

להפעיל את תכנית החירום האמורה, הוראות בדבר —

(1) מתן שירותים רפואיים, פינוי נפגעים ומתן עזרה ראשונה למספר המרבי של נוסעים הנמצאים או העשויים להימצא בכלי טיס הגדול ביותר שפועל בשדה והעלולים להיפגע;

(2) שם, מיקום ומספרי טלפון של כל בית חולים ומיתקן רפואי אחר, של שירות אמבולנסים, של מיתקן צבאי או ממשלתי ושל כוח אדם רפואי בשדה או במקומות סמוכים, העשויים להגיש עזרה רפואית או עזרה בפינוי נפגעים וקליטתם;

(3) מספר כלי הרכב וכלי הטיס אשר המיתקנים והאנשים הנזכרים בפסקה (2) יעמידו לרשות מנהל השדה בעת חירום לשם מתן עזרה לפינוי הנפגעים;

(4) כל מוסך מטוסים (Hangar), מבנה בשטח השדה או במקומות קרובים, המיועד או העשוי לשמש כמקום לפינוי ולריכוז עובדי השדה או נפגעים;

(5) שמו וכתובתו של כל גוף האחראי על בטיחות שנקבע להגיש עזרה ולטפל בנמצאים בתחום שדה התעופה בעת חירום;

(6) שם, כתובת ומספרי טלפון של מי שנקבע או מסוגל לפנות כלי טיס שנפגע.

(ג) להפעלת תכנית החירום האמורה בתקנה זו יקבע מנהל השדה

נוהל –

(1) למערכת אזעקת חירום;

(2) לתיאום בין מגדל הפיקוח לבין מרכז התיאום שבשדה התעופה, או לבין כל גורם אחר בשדה התעופה הפועל בעת חירום; האמור בפסקה זו לא יחול בשדה תעופה שבו לא קיים מגדל פיקוח או מרכז תיאום;

(3) להכוונה, לטיפול בנפגעים ולפינוי כל מי שלא נפגע;

(4) לפינוי של כלי טיס שנפגע.

(ד) תכנית החירום תפרט את הנהלים להעברת כל מידע נחוץ על האירוע, עם השגתו, לכל הגורמים המנויים בתקנת משנה (ב), לפי הענין, העשוי לעזור להם במילוי תפקידם.

(ה) מנהל שדה –

(1) יתאם את הפרטים הדרושים בתכנית החירום שקבע עם כל אחד מהגורמים המנויים בתקנת משנה (ב), לרבות הפרטים הדרושים תיאום מוקדם עם המשתמשים בשדה;

(2) יוודא שכל המועסק בשדה התעופה ואשר לו תפקיד ואחריות בהתאם לתכנית החירום, מכיר ויודע את תפקידו והוכשר באופן נאות למילוי תפקידו;

(3) ידאג אחת לשנה לפחות לעדכן את כל הגורמים שאיתם תואמה התכנית, כאמור בפסקה (1) ויוודא כי הם מכירים את הנהלים שנקבעו;

(4) יבצע תרגיל חירום מלא אחת לשנתיים לפחות ויודיע על כך למנהל 14 ימים לפחות לפני ביצועו.

תק' תשנ"ה-1995

אחריות מנהל
שדה במצב חירום
תק' תשנ"ח-1998

24. א. מנהל שדה אחראי לטיפול במצב חירום בשדה התעופה בהתאם לתכנית החירום שנקבעה לאותו שדה תעופה, במטרה להקטין את מספר הנפגעים ולצמצם את הפגיעות ברכוש.

תכנית לעריכת
ביקורת עצמית

25. (א) למילוי כל האמור בפרק זה, יערוך מנהל שדה —

(1) ביקורת יומית, פרט אם נדרש אחרת בספר עזר המבצעי של שדה התעופה;

(2) ביקורת מיוחדת, כאשר הדבר נדרש עקב תנאים בלתי רגילים השוררים בשדה התעופה העלולים להשפיע על פעילות מבצעית של כלי טיס המשתמשים בשדה התעופה כגון פעילות בניה או תנאים מטאורולוגיים חריגים;

(3) ביקורת מיוחדת מיד לאחר תקרית או תאונה;

(4) דין וחשבון על עריכת הביקורת המראה את הממצאים ואת הפעולות שנקטו, וישמור עליו במשך ששה חודשים לפחות; לדרישת המנהל ימציא לו מנהל השדה את דו"ח הביקורת.

(ב) לצורך האמור בתקנת משנה (א), יקבע מנהל שדה —

(1) ציוד מתאים לעריכת ביקורת בשדה התעופה;

(2) נהלים וציוד אמין להעברה מהירה של מידע בין עובדי שדה התעופה לבין מפעילי כלי טיס באותו שדה תעופה;

(3) נהלים להבטחה שהביקורת כאמור בתקנת משנה (א) תיערך בידי אנשים מיומנים;

(4) נהלים לתיקון מיידי של כל פגם בטיחותי שנתגלה בעת הביקורת.

תנועת כלי רכב
בשדה

26. על תנועת כלי רכב בשדה תעופה יחולו כללי רשות שדות התעופה הישימים.

שמירה על מע"ן

27. מנהל שדה ידאג —

(1) למניעת הקמת מיתקנים או מבנים בתחום שדה תעופה העלולים להפריע לפעולתם התקינה של מע"ן אלקטרוניים או חזותיים ושל מתקני פיקוח טיסה בשדה תעופה;

- (2) לסילוק כל גורם העלול להפריע לראיה או לקליטה רצופה של אותות ממע"ן בידי טייס, כגון צמחיה, מבנים, קווי חשמל וכיוצא באלה;
- (3) לפעילות רצופה של המע"ן.

גידור השדה 28. מנהל שדה ידאג —

- (1) לגידור השדה, להצבת שמירה ולנקיטת כל אמצעי אחר למניעת כניסה לשטח המבצעי של שדה התעופה למי שלא הורשה לכך;
- (2) להקמת גדרות מגן בפני הרף מנועים של כלי טיס (Blast Fence), להגנה על בני אדם בתחום השטח המבצעי בשדה התעופה, ככל שנדרש.

תכניות לפעילות נגד בעלי-חיים 29. (א) מנהל שדה ינקוט כל אמצעים לסילוק הסיכונים הנובעים מבעלי חיים ולהקטנתם מיד עם גילויים ובכלל זה יכין תכנית שתכלול אמצעים שיבטיחו מניעת סכנה לכלי טיס.

(ב) התכנית תכלול את הנושאים הבאים לפחות:

- (1) שמות האנשים המוסמכים והאחראים ליישום התכנית;
- (2) קביעת סדר קדימויות לביצוע שינויים במבנים ובמתקנים בשטח שדה התעופה כפי שנקבע;
- (3) החובה לקבל אישור מתאים מאת מי שנקבע בדין לפקח על בעלי החיים;
- (4) האמצעים שעליו לספק ליישום התכנית;
- (5) בדיקה תקופתית של יעילות התכנית.

הפצת מידע על שמישות השדה 30. מנהל שדה יפרסם נוהל לאיסוף ולהפצת מידע על מצב שמישותו של השדה לכל המשתמשים ולצורך כך ישתמש במערכת להפצת נוטאמים ובמערכות אחרות שאישר המנהל.

זיהוי סימון שעל מבנים ושטחים בלתי שמישים 31. מנהל שדה —

- (1) יסמן, וכאשר יש צורך בכך גם יאיר כל —
- (א) שטח בניה ושטחים בלתי שמישים הסמוכים למקום שבו עשוי לפעול כלי טיס;
- (ב) פריט מציוד הבניה וכל דרך לאזור בניה העלול להפריע לתנועתו הבטוחה של כלי הטיס;

(ג) שטח בקרבת מיתקן עזר לטיסה אשר נסיעה בו עלולה להשפיע על פעילותו התקינה כגון, הפסקת איתות או הפסקת פעילות;

(2) יקבע הסדרים לבדיקה מראש של כל תכנית בניה לפני תחילת ביצועה, וזאת למניעת חריגה בטיחותית בתפעול השוטף של השדה ולמניעת גרימת נזקים לעוזרים קיימים, לכבלי חשמל, לצנרת או כל דבר אחר שמתחת לקרקע.

32. על אף האמור בתקנה 8(א), רשאי מנהל שדה להמשיך ולפעול על פי ספר העזר המבצעי שבידו לתקופה שלא תעלה על 12 חדשים מיום תחילתן של תקנות אלה, ורשאי המנהל, במקרים מיוחדים, להאריך תקופה זו כפי שיקבע.

33. תחילתן של תקנות אלה 90 ימים מיום פרסומן. תחילה

תוספת ראשונה

(תקנה 1)

טבלת קודי התייחסות לשדות תעופה

דירוג שדות תעופה על פי אורך המסלול וסוגי כלי טיס המשתמשים בהם
 דירוג לפי אורך המסלול – במטרים דירוג לפי סוגי המטוסים המשתמשים בשדה

מס' לשיוש המטוסים	אורך מסלול	אות	מוטת הכנף במטרים	מרווח חיצוני של כן נסע במטרים
1	פחות מ-800	A	עד 15	עד 4.5
2	800 עד 1199	B	15 עד 24	4.5 עד 6
3	1200 עד 1799	C	24 עד 36	6 עד 9
4	1800 ומעלה	D	36 עד 52	9 עד 14
		E	52 עד 65	9 עד 14

הערות:

1. סיווג השדה נעשה לפי המסלול הארוך ביותר
2. האות נקבעה לפי הגדול מבין מוטת הכנף או מרווח חיצוני.

תוספת שניה

(תקנה 15(ב)(3))

רוחב המסלול (במטרים) לא יהיה קטן מהרוחב האמור בטבלה

אות דירוג כלי הטיס

	E	D	C	B	A	מספר
	—	—	23	18	18	1
	—	—	30	23	23	2
	E	D	C	B	A	מספר
	—	45	30	30	30	3
	45	45	45	—	—	4

כאשר בשדה במספר 1 או מספר 2 יש מסלול המיועד לגישת מכשירים מדויקת רוחב המסלול לא יפחת מ-30 מטרים.

משה קצב
שר התחבורה

ד' באדר תשנ"ב (12 במרס 1992)